

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Lubomíra Fialy a soudkyně JUDr. Ivany Šimové a JUDr. Věry Jakubové v detenčním řízení

umístěného člověka: ; [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

t. č. v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení],

jako procesním opatrovníkem,

sídlem [adresa]

zastoupený dále hmotněprávním opatrovníkem [jméno] [příjmení],

narozenou dne [datum]

bytem [adresa]

o vyslovení přípustnosti dalšího držení ve zdravotním ústavu

o odvolání umístěného člověka proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-jih č. j. 25 L 47/2021-41 z 3. prosince 2021

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I mění tak, že další držení [jméno] [příjmení], narozeného [datum], ve zdravotnickém ústavu bylo přípustné od [datum] do [datum]. Řízení o vyslovení přípustnosti dalšího držení ve zdravotním ústavu za období od [datum] se zastavuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení za řízení před soudy obou stupňů.
- III. Státu se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně rozhodl, že další držení [jméno] [příjmení], narozeného [datum], ve zdravotnickém ústavu je přípustné na dobu šesti měsíců od vyhlášení rozsudku (výrok I), žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II), státu nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III), opatrovníku přiznal odměnu ve výši 3 993 Kč (výrok IV). V odůvodnění soud prvního stupně uvedl, že na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že další držení umístěného v ústavu je s ohledem na zdravotní stav umístěného přípustné, a to i při jeho omezení nebo vyloučení ve styku s vnějším světem. Soud se ztotožnil se závěry znaleckého posudku i se zprávou Psychiatrické nemocnice v Dobřanech. V řízení bylo prokázáno, že rozsudek ohledně omezení svéprávnosti umístěného nemá dosud doložku právní moci. Hmotněprávní opatrovník tak není v současné době procesně řádně jmenován, když je nutné vyčkat nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Od toho se pak odvíjí i souhlas umístěného s dobrovolnou hospitalizací, když tento byl podepsán jeho dcerou, dosud nepravomocně jmenovanou opatrovnící umístěného. Souhlas s dobrovolnou hospitalizací tak nebyl podepsán k tomu oprávněnou osobou, a tím nebyl dán důvod k zastavení řízení. Rovněž nebyl souhlas s dobrovolnou hospitalizací předložen samotnému umístěnému prostřednictvím Psychiatrické nemocnice v Dobřanech, neboť souhlas umístěného se ošetřujícím lékaři jeví jako účelový. Soud prvního stupně shledal zákonný důvod dalšího držení v psychiatrickém ústavu podle § 38 odst. 1 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a rozhodl o dalším držení v ústavu na dobu šesti měsíců, když se soud ztotožnil se závěrem znalce. Doba šesti měsíců byla shledána jako odpovídající zdravotnímu stavu umístěného, jeho výrazné nebezpečnosti pro okolí a prognóze dalšího vývoje bez odborné léčby. Soud prvního stupně odkázal na ust. § 81 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních.

2. Umístěný ve včasné odvolání podaném prostřednictvím procesního opatrovníka namítal nesprávnost rozhodnutí z důvodů vyplývajících z protokolu o jednání soudu ze dne [datum] v rozsahu argumentů uváděných oběma opatrovníky odvolatele. Poukazoval na to, že souhlasil s léčbou, a to opakovaně marně sám při styku s primářem, lékaři a zdravotním personálem, dále kvalifikovaně písemně prostřednictvím svého procesního opatrovníka, skrze podání vůči Psychiatrické nemocnici v Dobřanech a soudu, konečně i skrze hmotněprávní opatrovníka písemnou kvalifikovanou formou do dispozice Psychiatrické nemocnice v Dobřanech a soudu. Názor soudu prvního stupně, že hmotněprávní opatrovník nebyl ke dni jednání soudu prvního stupně pravomocně jmenován, je nesprávným. Soud prvního stupně si mohl tyto skutečnosti ověřit, měl-li pochybnosti. Odvolatel dále namítal, že nebyly splněny nejméně dvě zákonné podmínky k jeho další nedobrovolné léčbě, jelikož neohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí, což mimo jiné prokázal svým jednáním před soudem, hrozbu pro odvolatele nebo jeho okolí lze odvrátit jinak, zejména pokračováním v předchozí ambulantní léčbě. Odvolatel nesouhlasí s názorem soudu prvního stupně, že stále může být omezen na osobní svobodě postupem předvídaným článkem 8 odst. 6 LZPS, na kolik nebyly splněny dvě zákonné kumulativní podmínky dle ustanovení § 38 odst. 1 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., nebyly splněny ani obecné podmínky dle § 104 občanského zákoníku, tedy že nezbytnou péči o osobu odvolatele nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením. Soud prvního stupně nepostupoval v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu I. ÚS 563/06 (podmínky nutno vykládat restriktivně) a I. ÚS 4457/12 (závěry lékaře třeba hodnotit kriticky). Soud prvního stupně opomenul zohlednit garantovanou ochranu svobody a autonomie jednání každého jednotlivce, kterému nesmí být znemožňováno realizovat svou představu o štěstí vnučováním ochrany státu tam, kde si jednotlivec sám, popř. za pomoci rodiny, dokáže pomoci sám (I. ÚS 557/09, 30 Cdo 433/2010, 30 Cdo 2865/2012). Pokud soud prvního stupně v rozporu se zákonem nezastavil detenční řízení, jakmile se dozvěděl o souhlasu s léčbou odvolatele, o tom, že ve věci bylo meritorně rozhodnuto bez provedení dokazování v rozsahu, jakého se odvolatel domáhal. Odvolatel navrhoval změnu rozsudku soudu prvního stupně v tom směru, aby řízení bylo zastaveno (pro souhlas s léčbou

odvolatele), eventuelně aby rozhodl tak, že další držení není přípustné (pro nesplnění zákonných důvodů nedobrovolné léčby).

3. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně včetně předcházejícího řízení dle § 212 a § 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, přihlédl k odvolání, doplnil důkazní řízení a dospěl poté k závěru, že odvolání je částečně důvodné, byť z jiných, než namítaných důvodů.

4. Dle § 80 z. ř. s. jestliže soud vyslovil, že převzetí bylo v souladu se zákonnými důvody a že trvají důvody, aby byl člověk nadále omezen ve styku s vnějším světem, pokračuje soud v řízení o vyslovení přípustnosti jeho dalšího držení ve zdravotním ústavu. Dle § 81 z. ř. s. soud rozhoduje rozsudkem. V rozsudku, který musí být vyhlášen do tří měsíců od výroku o přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu a o trvání jeho důvodů, rozhodne soud, zda další držení je přípustné a na jakou dobu. Účinnost rozsudku zanikne uplynutím doby jednoho roku ode dne jeho vyhlášení, nebyla-li v něm určena doba kratší. Má-li být držení ve zdravotním ústavu prodlouženo nad tuto dobu, je nutno provést nové vyšetření a soud musí o povolení dalšího držení znovu rozhodnout.

5. Pokud soud prvního stupně rozhodl, že další držení [jméno] [příjmení], narozené [datum], ve zdravotnickém ústavu bylo přípustné, pak odvolací soud se se závěry soudu prvního stupně ztotožňuje, pokud jde o období od [datum] (kdy byl umístěný bez svého souhlasu přijat do ústavní péče v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech) do [datum] (kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o přeměně ochranného léčení psychiatrického uloženého v ambulantní formě na ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě).

6. Odvolací soud zjistil, že usnesením Okresního soudu Plzeň-město č. j. 8 Nt 227/2020-172, z 18. listopadu 2021 bylo rozhodnuto tak, že podle § 99 odst. 5 trestního zákoníku se u posuzovaného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], mění ochranné léčení psychiatrické, uložené v ambulantní formě usnesením Okresního soudu Plzeň-město ze dne 21. 1. 2021, č. j. 8 Nt 227/2020-67, které nabylo právní moci téhož dne, na ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě. Rozhodnutí nabylo právní moci dne [datum] a vykonatelnosti dne [datum].

7. Odvolací soud dále zjistil, že rozsudkem Krajského soudu v Plzni č. j. 61 Co 187/2021-125, z 25. listopadu 2021 byl rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 21. 7. 2021, č. j. 99 Nc 4705/2020-79 potvrzen. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně posuzovaného omezil na dobu pěti let od právní moci rozsudku ve svéprávnosti tak, že není schopen uzavírat smlouvy o péči, o zdraví v psychiatrické oblasti a rozhodovat o svém zdravotním stavu z psychiatrického hlediska a o tom, zda podstoupí či nepodstoupí ambulantní či ústavní psychiatrickou léčbu a vyšetření a zákroky při nich prováděné (výrok I), posuzovanému jmenoval opatrovníkem [jméno] [příjmení] (výrok II). Rozsudek Krajského soudu v Plzni nabyl právní moci dne [datum].

8. Ze zprávy Psychiatrické nemocnice v Dobřanech ze dne [datum] bylo zjištěno, že [jméno] [příjmení], [datum narození], započal dne [datum] v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech výkon ochranného ústavního léčení psychiatrického na základě pravomocného rozhodnutí Okresního soudu Plzeň-město.

9. V posuzované věci usnesením Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 2. 9. 2021, č. j. 25 L 47/2021-2, bylo bez návrhu zahájeno řízení o vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče posuzovaného [jméno] [příjmení], který byl dne [datum] bez svého souhlasu přijat do ústavní péče v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech. Týmž usnesením byl umístěnému ustanoven opatrovník z řad advokátů. Usnesením Okresního soudu Plzeň-jih, č. j. 25 L 47/2021-6, ze dne 7. 9. 2021 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 10. 2021, č. j. 14 Co 190/2021-17 bylo rozhodnuto o tom, že k převzetí došlo ze zákonných důvodů a tyto důvody nadále trvají. Jelikož po těchto rozhodnutích nebyl umístěný propuštěn z Psychiatrické

nemocnice v Dobřanech, soud prvního stupně podle § 80 z. ř. s. pokračoval v řízení o vyslovení přípustnosti jeho dalšího držení v tomto zdravotním ústavu.

10. Soud prvního stupně postupoval správně, pokud jmenoval znalce a obstaral důkazy podle § 70 z. ř. s., nařídil jednání a ve věci následně rozhodl rozsudkem.

11. Soud prvního stupně v rámci ústního jednání vyslechl umístěného, který ve své výpovědi uvedl, že s pobytem v léčebně souhlasí, souhlas učinil prostřednictvím svého opatrovníka. Pokud by byl v léčebně na základě dobrovolnosti, měl by volnější režim, mohl by mít vycházky, kdy by si mohl zařídit své věci a připravit se na dobu po propuštění. Pokud jde o léčbu, má neshody s primářem [příjmení], tento lékař o něm neuváděl správné informace. Po příjezdu do PND umístěný žádal o podepsání dobrovolného vstupu, bylo mu řečeno, že to bude řešeno až na oddělení, následně mu to nebylo umožněno. O možnost podpisu dobrovolného vstupu, tedy dobrovolné léčby, žádal při každé vizitě, lékař toto zamítl. Umístěný uvedl, že je schopen rozeznat, kdy má sluchové halucinace, toto je schopen si ověřit u osoby, která je měla říkat.

12. Z vyjádření ošetřujícího lékaře MUDr. [jméno] [příjmení] ze dne [datum], které soud prvního stupně vyžádal k důkazu dle ust. § 70 odst. 1 z. ř. s., bylo zjištěno, že u léčeného probíhá floridní psychotický stav s bludnými obsahy v myšlení, pocity strachu, paranoidity, umístěný nereaguje na léčbu, bývá přesvědčený, že mu např. personál otrávil jídlo. Umístěný je trvale nebezpečný sobě i okolí, nemá náhled na okolnosti hospitalizace a na nemoc, kterou trpí, jedná se o poruchu s bludy. Hospitalizace nedobrovolnou formou je plně indikována. Umístěný není schopen úsudku, projevil účelově a nekriticky přání podepsat dobrovolný vstup.

13. Ze znaleckého posudku ze dne [datum], jehož součástí je i výpis ze zdravotnické dokumentace umístěného, vypracovaného ustanoveným znalcem z oboru zdravotnictví – psychiatrie MUDr. [jméno] [příjmení], bylo zjištěno, že umístěný trpí duševní chorobou, a to poruchou s bludy ([anonymizováno] dle platné Mezinárodní klasifikace nemocí). Tato porucha narušuje myšlení a osobnost léčeného. Umístěný nemá dostatečný náhled choroby. Ambulantní péče není dostatečná s ohledem na současný duševní stav, svůj účel splní pouze ústavní léčba. Při propuštění do domácí péče za stávajícího stavu je riziko zhoršení stavu a s tím souvisejícího jednání pod vlivem duševní choroby značné. Umístěný je nadále výrazně nebezpečný pro okolí. Prognóza je bez odborné léčby nepříznivá. Znalec doporučil povolit další držení umístěného v Psychiatrickém ústavu i při omezení styku s vnějším světem na dobu šesti měsíců s ohledem na výše uvedené. Umístěný není dle znalce schopen účastnit se soudního jednání, účast na něm by mohla vážně ohrozit jeho zdraví.

14. Dospěl-li na základě provedení dokazování soud prvního stupně k závěru, že další držení umístěného v ústavu je s ohledem na zdravotní stav umístěného přípustné, a to i při jeho omezení nebo vyloučení ve styku s vnějším světem s tím, že byl shledán zákonný důvod dalšího držení v Psychiatrickém ústavu podle § 38 odst. 1 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, odvolací soud se s těmito závěry ztotožňuje. Odvolací soud při svém rozhodování vzal do úvahy skutečnost, že rozsudkem Krajského soudu v Plzni č. j. 61 Co 187/2021-125, z 25. 11. 2021, jež nabyl právní moci dnem [datum], byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jímž soud prvního stupně posuzovaného omezil na dobu pěti let od právní moci rozsudku ve svéprávnosti tak, že není schopen uzavírat smlouvy o péči, o zdraví v psychiatrické oblasti a rozhodovat o svém zdravotním stavu z psychiatrického hlediska a o tom, zda podstoupí či nepodstoupí ambulantní či ústavní psychiatrickou léčbu a vyšetření a zákroky při nich prováděné, dále kterým posuzovanému jmenoval opatrovníkem [jméno] [příjmení]. Jak výše uvedeno, odvolací soud zjistil, že usnesením Okresního soudu Plzeň-město č. j. 8 Nt 227/2020-172, z 18. listopadu 2021 bylo podle § 99 odst. 5 trestního zákoníku u posuzovaného změněno ochranné léčení psychiatrické, uložené v ambulantní formě, na ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě. Rozhodnutí nabylo právní moci dne [datum].

15. Dle § 16 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, odpadne-li důvod pro vedení řízení, soud řízení zastaví i bez návrhu.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocelková.

16. Z výše uvedeného ustanovení vyplývá, že jakmile soud v určité fázi řízení, které bylo zahájeno usnesením soudu, dojde k závěru, že skutková zjištění neodůvodňují pozitivní rozhodnutí ve věci samé, řízení zastaví. Umístěný [jméno] [příjmení] vykonává v současné době, jak výše uvedeno, ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě. Rozhodnutí o přeměně ochranného léčení z ambulantní formy na formu ústavní nabylo právní moci a stalo se vykonatelným. Z tohoto důvodu již není dán prostor pro posuzování, zda další držení [jméno] [příjmení] ve zdravotnickém ústavu je přípustné či nikoliv z pohledu úpravy obsažené v občanském zákoníku a zákoně o zvláštních řízeních soudních. Odvolací soud proto postupem dle § 220 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, jak ve výrokové části rozsudku odvolacího soudu uvedeno. Odvolací soud poukazuje na to, že rozhodnutí odvolacího soudu směřuje k ochraně umístěného [jméno] [příjmení], stejně jako rozhodnutí vydané v trestním řízení. Jak vyplynulo z provedených důkazů, hospitalizace nedobrovolnou formou byla plně indikována. Na druhé straně z vyjádření Psychiatrické nemocnice v Dobřanech bylo před odvolacím soudem zjištěno, že současný ošetřující lékař umístěného [příjmení] [příjmení] nasadil nově jinou medikaci, zdá se, že byl shledán náznak positivity v důsledku jejího podávání, pokud jde o stav umístěného. Jak bylo zdůrazňováno i v rozhodnutí vydaném v trestním řízení, došlo-li by ke změně situace, pokud jde o stav umístěného, vznikl by prostor pro případnou změnu dosavadních rozhodnutí, a to i pokud jde o rozhodnutí o omezení svéprávnosti.

17. Výrok o náhradě nákladů řízení za řízení před soudy obou stupňů se opírá o ust. § 224 o. s. ř. a § 23 z. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle výsledku řízení, pokud řízení mohlo být zahájeno i bez návrhu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do 2 měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň 1. února 2022

JUDr. Lubomír Fiala v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Vocolková.